

MEĐUNARODNI ZNANSTVENI SIMPOZIJ

**Hrvatski orlovski savez
i
Katolička akcija**

100. godišnjica osnivanja (1923.-2023.)

Zagreb, Sveučilište u Zagrebu Fakultet
filozofije i religijskih znanosti
1. prosinca 2023.

Sažeci predavanja

Orlovstvo: Čehoslovačka – Slovenija – Hrvatska

Ivica Musa – Ivan Šestak <i>Sveučilište u Zagrebu Fakultet filozofije i religijskih znanosti</i>	Katolička akcija: predpovijest i povod nastanka organiziranoga laikata
<p>Unutarnji ustroj Crkve je od apostolskih vremena do XX. st. prolazio niz preobrazbi procesa višestoljetnoga teološkoga, socijalnoga i kulturološkoga oblikovanja. Do Francuske revolucije Crkva se vidi kao zajednica klerika, čuvara vjere i morala, koji inspiriraju i vode vjernike laike u oblikovanju političke zajednice: <i>Christianitas</i>-a. Revolucije i razvoj liberalnoga društva laike stavljaju u dvostruku ulogu: vjernika odanih Crkvi, i građana primoranih sudjelovati u sekularnom društvu. Novi imperativi: katolički socijalni nauk, radništvo, itd., traže prostor javnoga djelovanja koji neće izdati katoličke vrijednosti ulaskom u demokratsku političku arenu. Katolički laikat, u svom društvenom i političkom djelovanju, sve više ističe i evangelizacijski rad. U spektru katoličke laičke zauzetosti Katolička akcija je u mnogočemu najzaokruženiji poduhvat Crkve XX. stoljeća.</p>	

L'uboslav Hromják <i>Catholic University in Ružomberok Faculty of Theology</i>	Katolička akcija i orlovstvo u Čehoslovačkoj
<p>U ovoj studiji autor nastoji prikazati do sada nezapaženu temu Katoličke udruge Orol u njezinim temeljnim crtama nastanka i razvoja, u kojoj se udruga našla u mučnoj borbi s provladinom udrugom tjelesnog odgoja Sokol,</p>	

poduprtom od strane vodećih čeških političkih stranaka. Autor iznosi pogled iz druge perspektive na ovu organizaciju, sa stajališta Slovaka i Čeha, kao i odnos biskupa u Čehoslovačkoj prema orlovskoj i sokolskoj udruzi, ali i u svjetlu namjera Božićnog pastoralnog pisma biskupa u Čehoslovačkoj 1924. U studiji autor iznosi i druge mogućnosti proučavanja ove problematike.

Aleš Mavel

*Univerza v
Mariboru
Filozofska
fakulteta*

Kad je orao pojeo Orla: Razvoj i značenje orlovstva u Sloveniji s posebnim naglaskom na njegovom ukinuću

U prilogu će u glavnim crtama biti predstavljen razvoj orlovske organizacije i njezino značenje za katolički društveni i politički pokret u slovenskim zemljama. Izlaganje će se osobito baviti okolnostima ukidanja te organizacije u okviru politike jugoslavizacije za vrijeme druge polovine vladavine Aleksandra I. Zastupat će tezu da je taj korak postavio vodeće ljude katoličkoga pokreta u izuzetno težak položaj. Iako je razočaranje nad načinom ulaska u južnoslavensku monarhiju i nad njezinom organizacijom u Sloveniji sigurno bilo manje nego u Hrvatskoj, ipak je nemogućnost očuvanja vlastite orlovske organizacije katoličkoj strani u slovenskom javnom životu veoma jasno postavilo pred oči sve paradokse razvitka političkoga i društvenoga života u Karađorđevićevoj Jugoslaviji, što je na kraju vjerojatno dovelo do velikih previranja u katoličkom pokretu tridesetih godina, ali je na neki način pripremila i teren za njegovu integraciju u vladajuću političku formaciju za vrijeme kneza Pavla.

Saša Ceraj <i>Hrvatska olimpijska akademija</i>	Orlovska organizacija u Hrvatskoj
<p>Začeci Orlovstva prepoznaju se krajem 19. i početkom 20. stoljeća u Češkoj i Slovačkoj gdje ono predstavlja reakciju na pojavu liberalnih strujanja i sokolske organizacije, ali i pokret utemeljen na slavensko-kulturološkom diskursu koji je stremio k orlovskej uzajamnosti, kulturnom jedinstvu te povezivanju na razini ravnopravnih stvaraoca europske misli i kulturno-socijalnog preporoda. Nastanku orlovske organizacije u Hrvatskoj prethodio je period stilizacije orlovske misli putem stvaranja filozofsko-apologetskih i organizacijsko-socijalnih pretpostavki, a primarnu odrednicu predstavljalo je osobno usavršavanje i refleksija Orla prema unutarnjim vrijednostima i osobnom razvitku. Navedeni pristup predstavljao je razlikovnu sastavnicu kojom se hrvatsko Orlovstvo razlikovalo od tadašnjih organizacija i jasno prikazalo specifičnost i istinitost vlastita djelovanja. Na temelju humanističkoga usmjerenja Hrvatski orlovski savez promovirao je pozitivne vrijednosti, poput odgoja, obrazovanja, kulture i zauzetoga društvenoga rada s ciljem izgradnje modernoga društva na višim vrijednostima. Jedinstveno usmjerenje hrvatskoga Orlovstva odredit će dr. Ivan Merz uvođenjem hrvatskoga specifikuma, osobito vidljivoga u smjernicama enciklike <i>Ubi Arcano Dei</i> - apolitičnosti, novoga pristupa tjelesnoj kulturi i cjelovitoga razvoja osobnosti. Uz značajan prinos na odgojno-obrazovnom polju, Hrvatski orlovski savez posebno je isticao intelektualni razvoj svakog člana kao meritum</p>	

hrvatskog Orlovstva te se iz tog razloga odgoj Orlova nije ograničio samo na prepoznatljive materijalne pojavne oblike već je bio usmjeren razvoju svih potencijala ljudske osobe.

Dan Đaković <i>Sveučilište u Zagrebu Fakultet filozofije i religijskih znanosti</i>	Zlatna knjiga orlovske mladeži
<p>Zlatna knjiga hrvatske katoličke omladine iz 1924. predstavlja neku vrstu ustava orlovske mladeži. Hrvatski Orlovski Savez daje tu knjigu ondašnjoj mladosti kao evanđelje katoličke omladine. Zlatna knjiga izašla je u nešto prerađenome obliku, za razliku od originala, jer su druge prilike i razvoj Katoličke akcije zahtijevale da se izmijene neke potankosti, a nešto i umetne. Blaženi Ivan Merz kao idejni vođa Orlovstva i glavni autor napominje da daje ovu knjižicu našim Orlovima da je uzmu k srcu, žive i rade po njoj svuda i svagdje jer ona prikazuje pravoga Orla, prvoborca Katoličke akcije. Po njegovim uputama Katolički omladinski pokret među Hrvatima mora se, ujedinjen, razvijati prema smjernicama koje zacrtava Zlatna knjiga, da bi došao do visokoga cilja koji je određen katoličkoj omladini. Knjiga predstavlja trajno aktualni biser koji odgovara na temeljna pitanja koja muče sve generacije i odražava vječne principe čestitoga života i zdravoga sazrijevanja omladine.</p>	

Domagoj Novosel <i>Caritas zagrebačke nadbiskupije</i>	Razlozi i okolnosti ukidanja Orlovstva u Hrvatskoj
<p>Stvaranjem Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1918. godine, Hrvatska i hrvatski narod po prvi put u svojoj povijesti izlaze iz srednjoeuropskoga</p>	

političkoga i civilizacijskoga kruga. Novi okvir tvorila je državna zajednica stvorena na ruševinama nekadašnjih velikih carstava zapada i istoka: Habsburške Monarhije i Osmanskoga Carstva. Unutar nove državne zajednice Hrvati su se nakon niza stoljeća s katoličkim monarsima na čelu, našli u tvorevini kojom je upravljala dinastija pravoslavne vjeroispovijesti. Također Hrvati, kao većinskim dijelom katolički narod nakon 1918. godine postaju manjina u odnosu na pravoslavne sugrađane u novoj državi. Iako je katolički kler u Hrvatskoj najvećim dijelom podržavao stvaranje nove južnoslavenske državne zajednice, njenim osnutkom Srpska pravoslavna crkva preuzima primat u državi. Favoriziranje pravoslavnih elemenata unutar države, kao i nasilja koje su državni organi provodili nad hrvatskim življem postaju sve očitija te dovode do reakcije s hrvatske strane. Osim nacionalnih razmirica potkrijepljenih velikim društvenim i gospodarskim razlikama, u obzir treba uzeti sve veću pojavu liberalnih strujanja koja su zahvatila sva područja života. U tom kontekstu treba sagledati i osnivanje Hrvatskoga orlovske saveza 1923. godine, a koji je prije svega imao za cilj odgajati katoličku mladež u duhu vjere i morala. Sukladno tome državne vlasti nisu s naklonošću gledale na osnivanje jednog udruženja koje je okupljalo hrvatsku mladež, vidjevši u njemu potencijalno žarište otpora beogradskom centralizmu. Proglašenjem diktature kralja Aleksandra 6. siječnja 1929. godine Orlovska je organizacija raspuštena. Stoga je cilj ovoga rada uočiti i prikazati razloge te okolnosti navedenoga procesa.

Vođe orlovstva i Katoličke akcije u Hrvatskoj

Vladimir Lončarević <i>Ured predsjednika RH</i>	Prosvjetno-kulturna misao dr. Ivana Protulipca
<p>Ivan Protulipac (1899.–1946.), lider križarskoga pokreta i pučki tribun, „najborbenija ličnost suvremene katoličke Hrvatske“ (I. Lendić), dio je svojih javnih govora i publicističkog opusa posvetio prosvjetno-kulturnim zadaćama tadašnje križarske organizacije, većinom objavljujući u križarskim glasilima onoga vremena. Os njegove misli jest odgoj u katoličkom duhu, koji, slikovito ističe, započinje sto godina prije djetetova rođenja. Protulipac je u tom pogledu razvijao misao Ivana Merza o odgoju pojedinca kao katolički formirane osobe, koja je, tako formirana, stanica društvenog i nacionalnog života. Tomu stoga treba podrediti cjelokupan odgojno-obrazovni sustav, te u tome smislu, kako ističe u jednom članku, „nema važnijeg pitanja od ovog ni na području politike ni ekonomije ni kulture. Ono je pitanje nad pitanjima i za obitelji i za društvo i za narodnu cjelinu“. U tom pogledu zahtijevao je od križarske organizacije stalan i opsežan kulturni rad. U ovom članku bit će prikazani njegovi osnovni prosvjetno-kulturni pogledi na temelju objavljenih tekstova (članaka i govora) u tisku.</p>	

Božidar Nagy <i>Postulatura Ivana Merza</i>	Ivan Merz – idejni začetnik Orlovstva u koje uvodi Katoličku akciju
<p>Nakon završenog studija u Beču i Parizu dr. Ivan Merz, uz službu profesora na Nadbiskupskoj gimnaziji u Zagrebu, aktivno se uključuje u izvanškolski odgojni rad za katoličku mladež. U ljetu 1923. g. izabran je za predsjednika Hrvatskog katoličkog omladinskog saveza (HKOS) koji se u prosincu iste godine spaja s Orlovskim podsavezom u jednu organizaciju pod nazivom HRVATSKI ORLOVSKI SAVEZ. Novoj katoličkoj organizaciji, čiji je bio suutemeljitelj, Merz daje geslo <i>Euharistija Žrtva Apostolat</i>. Još kao predsjednik HKOS-a dr. Ivan Merz obavješćuje hrvatske biskupe da će nova organizacija provoditi načela Katoličke Akcije koju je godinu dana ranije pokrenuo papa Pio XI. To je Merz posebno istaknuo i u <i>Zlatnoj knjizi</i>, koju je napisao kao priručnik nove organizacije. Merz je imao puno poteškoća u provedbi Katoličke Akcije, ali je na kraju uspio, što su mu 1926. g. priznali i hrvatski biskupi.</p>	

Krista Mijatović <i>Filozofsko-teološki institut Družbe Isusove u Zagrebu</i>	Marica Stanković i Sveza hrvatskih orlica – ženska grana orlovske organizacije
<p>Široj je javnosti Marica Stanković poznata kao jedna od najmarkantnijih protagonistica Katoličke akcije Crkve u Hrvata u 20. stoljeću, 'mučenica' komunističkoga režima i utemeljiteljica svjetovnoga instituta Suradnice Krista Kralja. Dosadašnja objavljena literatura, uglavnom pisana književnim stilom prilagođenim širem čitateljstvu, obuhvaća sve etape njezina života, pa</p>	

tako i razdoblje njena djelovanja u Orlovskoj organizaciji od 1920. do 1929. godine. Cilj je ovoga izlaganja, koristeći znanstvenu metodologiju, na temelju (ne)objavljenoga arhivskoga i dokumentarnoga gradiva, prikazati rezultate istraživanja o odnosu Marice Stanković prema Svezi hrvatskih orlica kao i o ulozi koju je obnašala u toj organizaciji.

Orlovstvo i Katolička akcija u hrvatskim krajevima

Petar Bilobrk <i>Sveučilište u Zagrebu</i>	Katolička akcija – nastanak i djelovanje u Hrvatskoj
<p>Dva papinska dokumenta koja su putokaz za djelovanje katoličkoga laikata u Crkvi u Hrvata su enciklike: <i>Il Fermo Proposito</i> Pija X. iz 1905. godine te <i>Ubi Arcano Dei</i> Pija XI. iz 1922. godine. U Crkvi u Hrvata poznat kao Hrvatski katolički pokret, a nakon 1922. godine kao Katolička akcija, nastao je na poticaj sveopće Crkve kao odgovor na struje koje bismo mogli nazvati skupnim imenom liberalizam. Namjera je bila u aktivnu borbu protiv ovih tendencija u potpunosti uključiti i laikat. Te inicijative prvobitno su zaživjele aktivnošću krčkoga biskupa Antuna Mahnića dok je veliku i važnu ulogu uvođenja Katoličke akcije u Hrvatsku imao dr. Ivan Merz. Glavna ideja bila je kroz crkvene institucije ponuditi kršćansko obrazovanje koje će u konačnici rezultirati formiranjem sloja katoličkih intelektualaca sposobnih da se u javnoj i društvenoj sferi zalažu za vrijednosti Katoličke crkve i da ih provode u život.</p>	

Ivan Zubac <i>Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu</i>	Orlovstvo i Katolička akcija u Đakovačkoj biskupiji
<p>Povijest Hrvatskoga Orlovskoga saveza na teritoriju tadašnje Đakovačke ili bosanske ili srijemske biskupije je vrlo bogata, sadržajna i još uvijek jednim dijelom neistražena. Orlovski Savez, zajedno s drugim udrugama Hrvatskog Katoličkog</p>	

Pokreta i Katoličke Akcije prisutan je kroz cijelo razdoblje postojanja prve južnoslavenske države (od njenog nastanka 1918. godine do proglašenja Šestosiječanjske diktature 1929. godine; poslije u 1930-im kroz formu Velikog Križarskog Bratstva). Ono što se vidi, iz određenih arhivskih i bibliografski radova koji su objavljeni nakon stvaranja suvremene hrvatske države, je jedno veliko bogatstvo i razgranatost Orlovskih udruženja na području cijele tadašnje Đakovačke biskupije, što u većim gradovima/centrima (Osijek, Vukovar, Vinkovci, Slavonski Brod Županija) do manjih mjesta u Slavoniji (Velika Kopanica, Bošnjaci, Garčin, Petrijevcima, itd.). Orlovske organizacije ostavile su dubok pečat na izgradnju vjerskoga i nacionalnoga karaktera hrvatske mladeži, a njihova prisutnost na općedruštvenom planu bila je itekako primjetna. Nadalje, neki od protagonista koji su sudjelovali u radu Orlova su možda i poznati široj hrvatskoj javnosti (biskup Antun Akšamović, Andrija Živković koji je bio i rektor Zagrebačkog Sveučilišta, itd.) dok će neki drugi isto tako biti prezentirani (Andrija Spiletak, Zvonimir Marković, Ilija Anaković, i drugi). Vodstvo Orlovske Saveza (dr. Ivan Protulipac, dr. Ivan Merz) je kroz cijeli ovaj period imalo intenzivnu komunikaciju sa svojim podružnicama u Đakovačkoj biskupiji i sa samim Ordinarijatom, gdje se govorilo/pisalo o najvažnijim temama u životu Orlovske organizacije. Rad će konzultirati literaturu i periodiku iz ovog razdoblja kao i onu iz suvremenoga doba, a poseban naglasak bit će stavljen na prikaz bogate arhivske građe koja se odnosi na Orlove, a nalazi se u arhivu Nadbiskupskoga Ordinarijata u Đakovu.

<p>Marko Trogrlić – Mate Anić <i>Sveučilište u Splitu Odsjek za povijest Filozofskoga fakulteta</i></p>	<p>Orlovska organizacija u Dalmaciji</p>
<p>Na temelju osobne arhivske građe predsjednika orlovske organizacije splitskoga okružja Frane Ženka Donadinia te katoličkoga tiska u izlaganju se rekonstruirala razvoj Orlovstva u Dalmaciji od 1921. do 6. siječnja 1929. godine. Nakon osnutka Jugoslavenske orlovske sveze 23. listopada 1921., u Dalmaciji se prvotno javlja sinjski “Orao” osnovan početkom 1922. kao protuteža tadašnjem radu sokolske organizacije u Sinju. U narednim godinama stvorila se razgranata mreža orlovskih društava diljem Dalmacije. Nakon osnutka Hrvatskoga orlovskoga saveza (HOS) u prosincu 1923., Dalmacija je kroz dvije godine započela organizaciju orlovskih okružja po središtima pojedinih biskupija: Šibenska (Krešimirovo okružje), Splitska i makarska (Tomislavovo okružje), Dubrovačka (povjereništvo). U godini 1925. najsnažniji napredak zabilježilo je Šibensko okružje u kojemu se istakao don Ante Radić uz potporu biskupa Jeronima Milete, a kao krana razvoja toga orlovskoga okružja bio je orlovski slet u Šibeniku te đački orlovski tečaj na obližnjem otoku Krapnju. Najslabije stojeće orlovsko okružje bilo je Tomislavovo sa središtem u Splitu gdje su se istakli u radu Donadini te Dušan Radica, a razlog slabijega napretka ležao je u neprijateljskom djelovanju lokalnih vlasti i ORJUNE. Najbolja organizacija orlovstva u splitskom okružju bio je Sinj koji je nazvan “Orlovska kula”. Usprkos neprijateljskom raspljoženju u Splitskom okružju, Donadini je</p>	

djelovao u čitavoj Dalmaciji organizirajući orlovske nastupe, sletove, izlete, tečajeve, itd. Usprkos tzv. “krapanjskom puču” i nesuglasicama unutar Hrvatskoga katoličkoga pokreta, Dalmacija je nastavila stabilan razvoj orlovskih društava do uvođenja diktature, uz privremene stagnacije uslijed djelovanja ORJUNE i uskraćivanja financijskih sredstava od lokalnih vlasti.

Franjo biskup

Komarica

*Biskupija
Banjalučka*

Sarajevski nadbiskup Ivan

Ev. Šarić, orlovska

**organizacija i Katolička
akcija u Bosni i Hercegovini**

U Bosni i Hercegovini djelovala je veoma aktivno Orlovska organizacija, a kroz nju i Katolička Akcija. Najzaslužniji za promicanje obje ove organizacije i njezinih odgojnih načela bio je sarajevski nadbiskup Ivan Ev. Šarić (1871. – 1960.). U pastirskom pismu svećenicama svoje nadbiskupije (Vrhbosna, 20.III.1924.), nadbiskup Šarić je izložio temeljne odrednice Orlovstva, kojega naziva „idealni tip omladinske organizacije koja ima za glavni cilj preporod pojedinca i društva u Duhu Kristova evanđelja.“ Šarićevo osobito značajno angažiranje u promicanju Katoličke akcije vidljivo je iz razdoblja od 1925. do 1927. O njoj je objavio mnogo članaka i dvije posebne brošure. S bl. Ivanom Merzom nadbiskup Šarić bio je u posebnom prijateljskom i suradničkom kontaktu što svjedoče i preko deset pisama koja mu je uputio o koja za temu uglavnom imaju provođenje Katoličke akcije. Naziva Merza „dobrim, dragocjenim savjetnikom, punim apostolske revnosti“ itd. Kada je doznao za njegovu smrt, još istoga dana kao prvi od biskupa

uputio je svoju sažalnicu Hrvatskom orlovskom savezu u kojoj među ostalim piše : „Njegov apostolski duh i moć njegova svetog života ostat će uvijek u našem dragom Hrvatskom orlovstvu, koje mu je uvijek bilo toliko na srcu. Neka s neba prati našu katoličku mladost, naše Hrvatsko orlovstvo i Katoličku Akciju.“

<p>Ante Belić <i>Sveučilište u Zagrebu Fakultet filozofije i religijskih znanosti</i></p>	<p>Rivalstvo Sokolstva i Orlovstva</p>
<p>Druga polovica 19. i početak 20. stoljeća razdoblje je velikih kulturološko-ideoloških kretanja diljem Europe. Dolazi do nastanka liberalnih pokreta koji nastoje okupiti mladež i ponuditi im sadržaje na području tjelesnih aktivnosti (sport, vježbe, gimnastika, itd.), društvenoga života (zabave, orkestri, zborovi, itd.), intelektualnoga rada (predavanja, publikacije, časopisi, itd.). Hrvatski Sokol utemeljen je 1874. u Zagrebu, a uskoro se društva utemeljuju i u drugim gradovima. Sokolski pokret vođen je prosvjetiteljskim i liberalnim idejama, te se nije mogao uskladiti s načelima Katoličke Crkve. Alternativno nastaju novi pokreti, među kojima se ističe „orlovstvo“ kao pokret koji je nastojao mladima ponuditi istu vrstu sadržaja (tjelovježba, društveno-kulturni život, intelektualni rad, itd.) usklađenog s načelima Katoličke Crkve i prožetog novim zamahom katoličanstva koji se događa upravo kao odgovor na rastući liberalizam. Tako dolazi do snažnoga rivalstva između „sokola“ i „orla“, a ovo će izlaganje nastojati pružiti povijesno-društveni kontekst i temeljne filozofske razloge ovoga rivalstva.</p>	

Ivan Merz i Katolička akcija u svijetu danas

Maria Grazia Tebaldi <i>Središnjica Talijanske Katoličke akcije – Rim</i>	Katolička akcija u Italiji
<p>U Italiji je Katolička akcija proživjela teške godine fašizma, Drugoga svjetskog rata, otpora i obnove zemlje, dajući bitan doprinos zahvaljujući prijedlogu osposobljavanja muškaraca i žena pozvanih preuzeti svoje odgovornosti, vjernih kršćanskim vrijednostima u društvu i u političkom opredjeljenju.</p> <p>U isto vrijeme možemo potvrditi da su ove teške godine pripremile Drugi vatikanski sabor s mladima i odraslima, muškarcima i ženama, svjesnima svoga laičkog poziva, zahvaljujući prijedlogu i širokom iskustvu udruga diljem zemlje. Upućujemo na četiri točke dekreta o apostolatu laika naslovljenom „Apostolicam Actuositatem“ (br. 20).</p> <p>Nakon Drugog vatikanskog sabora nastaje tzv. "kriza" Katoličke akcije s velikim smanjenjem članova, kriza koja se poklopila s povijesnim događajima koji su obilježili 20. stoljeće, poput 1968. godine i rađanjem pluraliteta novih udruženja i pokreta. Kriza je imala i pozitivno značenje: 1968. rođena je "unitaristička" Katolička akcija u službi mjesne i sveopće Crkve, sa strukturalnim implikacijama koje su pogodovale zajedničkom putu muškaraca i žena – odraslih, mladih i djece – dajući prednost evangelizaciji i poslanju kroz cjelovitu formaciju. Godine 1987. imamo post-koncilski događaj: Sinodu o "Pozivu i poslanju vjernika laika u Crkvi i svijetu" s izričitim referiranjem na Katoličku</p>	

akciju u „Christifideles laici“ (br. 31). Od ove Sinode kreću prvi koraci Međunarodnoga foruma Katoličke akcije, zahvaljujući poticaju kardinala Eduarda F. Pironija, tadašnjega predsjednika Papinskog vijeća za laike (sada Dikasterij za laike, obitelj i život). On će biti proglašen blaženim 16. prosinca 2023. u bazilici Gospe od Lujána u Argentini.

Na stranici <https://www.catholicactionforum.org> mogu se pronaći informacije o Katoličkoj akciji u svijetu.

Thomas Gueydier

*L'Institut théologique
Saint-Yves Rennes*

**Ivan Merz i apostolat laika
- rat, kult i kultura**

Dok se bori na Talijanskom frontu uz svoju braću po oružju, Ivan Merz i Francuska su u svemu suprotstavljeni na geopolitičkom planu. No nakon završetka rata mladi Hrvat nije prestao željeti doći u Pariz, gdje je uistinu kasnije proživio dvije uzbudljive godine (1920.-1922.), dijeleći svoje vrijeme između studija francuske književnosti u klupama Sorbonne i čestih posjeta francuskim katolicima. Tako osobni životni put Ivana Merza svjedoči o nevjerojatnoj snazi koja uspijeva nadvladati rat i barbarstvo, a to je kultura i ono što u njoj čovjeka uzdiže iznad svih nedaća – kult-bogoslužje. S toga je gledišta vrlo značajno poglavlje njegove doktorske disertacije naslovljene *Utjecaj liturgije na francuske pisce* napisane 1923, a u kojemu je obradio svjedočanstva književnika vojnika koji su poput njega sudjelovali u ratu.

<p>Dave Ceasar dela Cruz <i>Santa Catalina College, Manila</i></p>	<p>Bl. Ivan Merz i njegov utjecaj na filipinske katolike: povijesna analiza misija i pobožnosti</p>
<p>Godine 2023. obilježavamo 20. obljetnicu beatifikacije Ivana Merza kao važnu prekretnicu koja označava trajan miljokaz ove izvanredne osobnosti. Izvorno osnovana kao Bratovština katoličkih svetaca, skromna skupina posvećena promicanju života i ostavštine svetaca, ova je organizacija od 2014. godine prerasla u službenoga promotora bl. Ivana Merza, s imenovanjem vicepostulatora 2008. godine. Tijekom godina pokazala se kao pokretačka snaga iza Postulature na Filipinima i u susjednim zemljama. Danas je Obitelj bl. Ivana Merza potpuno predana svom poslanju promicanja života i doprinosa bl. Ivana Merza u filipinskoj zajednici i okolnim zemljama, s posebnim naglaskom na njegovanju pobožnosti prema ovom blaženiku, posebice među mladima. Uz sve veći broj štovatelja i sljedbenika, Obitelj bl. Ivana Merza preobrazila se iz male skupine u istinsku duhovnu obitelj, vođenu svojim temeljnim poslanjima posvećenja, evangelizacije i karitativnoga djelovanja, a sve to vođeno duhom bl. Ivana Merza. U ovoj stotoj godini doktorata blaženog Ivana, ovaj istraživački rad ima za cilj rasvijetliti različite aspekte koji naglašavaju neumorne napore duhovne obitelji na Filipinima u promicanju Apostola mladih.</p>	

Petar Hategan

Sveučilište Bukureštu

Fakultet rimokatoličke teologije

**Trajne vrijednosti u
učanju i djelovanju
Ivana Merza**

Budući da nasljeđe i okolina utječu na odgojni proces, učenje po modelu predstavlja izazov prijenosu znanja, vrijednosti, vještina i kompetencija, s jedne strane, te očuvanja temeljnih mjesnih običaja i tradicije, s druge strane. Blaženi nam Ivan Merz predstavlja istinski poticaj i poseban model postizanja ciljeva učenja. Njegov život i djelo, književna ostavština, a kasnije beatifikacija, zadužuju svakoga kršćanina te svjedoče o posebnoj uzornosti. Educiran i visoko motiviran, mimo svih mikro i makro sustava, Ivan Merz živi i radi u okružju i u prilikama ovozemaljskoga svijeta, ali se trajno odaziva Božjoj milosti koja ga vodi i rasvjetljuje. Stoga ovoga prvog laika blaženika Crkve u Hrvata treba predstaviti kao uzor mladima, pa i mladim pripadnicima hrvatske manjinske zajednici u Rumunjskoj. Zadužbina blaženoga Ivana Merza, kao relevantan edukacijski sadržaj za župnu katehezu i školski vjeronauk, obvezuje na trajnu aktualizaciju i življenje darova i plodova, kreposti te kršćanskih vrlina. U tom se smislu na razne načine nastoji potaknuti zanimanje za redovitim čitanjem njegove pisane ostavštine, koja predstavlja neiscrpno vrelo kulturnih u duhovnih vidika. Nasljeđujući uzoran život Ivana Merza kršćanima je, unatoč svim protivštinama sadašnjega vremena, zajamčen put prema svetosti. Na toj crti znanstveni, kulturni i općenito duhovni poticaji, koji proizlaze iz upoznavanja života i djela Ivana Merza, mogu pridonijeti i očuvanju identiteta mladih pripadnika hrvatske manjinske zajednice u Rumunjskoj.

Organizacijski odbor

Ante Belić, Petar Bilobrk, Dan Đaković,
Thomas Gueydier, Petar Hategan, L'uboslav
Hromják, Aleš Mavel, Krista Mijatović,
Božidar Nagy, Ivan Zubac

Predsjednik organizacijskoga odbora

Ivan Šestak

Suorganizatori:

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Katolički bogoslovni fakultet u Đakovu
Univerza v Mariboru Filozofski fakultet – Slovenija
l'Institut théologique Saint-Yves Rennes – Francuska
Sveučilište u Bukureštu
Fakultet rimokatoličke teologije – Rumunjska
Središnjica Talijanske Katoličke akcije – Rim
Santa Catalina College – Filipini
Zagrebačka nadbiskupija – Postulatura Bl. Ivana
Merza